

Yeme Bozuklu?u ?nceleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yeme Bozuklu?u ?nceleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33122>

Özet

Yeme Bozuklu?u ?nceleme Ölçe?i (YEB?Ö), yeme bozukluklar?n?n temel psikopatolojisini de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmif, yayg?n olarak kullan?lan bir öz bildirim aracd?r. Bu ölçek, orijinal Eating Disorder Examination (EDE) görü?mesine dayanan yap?land?r?lmif bir formun adaptasyonudur. Türkiye'deki uyarlama çal??mas?, özellikle ergen popülasyonunda yeme bozuklu?u semptomlar?n?n ?iddetini ve s?kl??n? güvenilir bir ?ekilde ölçmeyi hedeflemiştir. YEB?Ö, dört ana alt boyutta bireyin son 28 günlük süreçteki yeme tutumlar?n? ve davran??lar?n? kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirir.

Anahtar Kelimeler

Yeme Bozuklu?u, **EDE-Q**, Uyarlama, Psikopatoloji, Ergenlik, Öz Bildirim Ölçe?i.

Yazarlar

Ba?ak Yücel, A. Polat, T. ?kiz, B. Dü?gör-Pirim, A. E. Yavuz, Ö. Sertel Berk.

Amaç

Yeme Bozuklu?u ?nceleme Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin son 28 gün içerisindeki yeme bozuklu?u ile ili?kili davran??sal ve tutumsal özelliklerinin ?iddetini ve s?kl??n? ölçmektir. Bu ölçek, özellikle anoreksiya nervoza ve bulimiya nervoza gibi klinik durumlar?n özgül psikopatolojisini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmek için tasarlanm??tır.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amacı ise, ölçe?in Türkçe konu?an ergen popülasyonunda kültürel ve psikometrik açıdan uygunlu?unu, geçerlili?ini ve güvenilirli?ini sa?lamaktır. Bu sayede klinik ara?t?rmalarda ve tarama çal??malar?nda standart bir ölçüm aracı olarak kullan?labilmesi amaçlanm??tır. Sorumlu yazar?n ileti?im adresi: basakyucel@gmail.com.

Yap?

YEB?Ö, yeme bozukluklar?n?n çok boyutlu do?as?n? yans?tan dört temel yap?sal boyutu ölçmektedir. Bu boyutlar, yeme bozuklu?u psikopatolojisinin çekirdek özelliklerini temsil eder ve klinik de?erlendirmelerin temelini olu?turur. Ölçek, bu dört alt boyuta ek olarak, ölçüm süresi içinde görülen a??r? yeme (binge eating) ve telafi edici davran??lar?n s?kl??n? da de?erlendiren davran?? maddeleri içerir.

K?s?tlama (Restraint): Yeme miktar?n? veya çe?idini kontrol etme çabalar?n?, kat? diyet yapma ve yiyeceklerden kaç?nma davran??lar?n? içerir.

Yeme Kayg?s? (Eating Concern): Yeme ile ilgili a??r? me?güliyet, suçluluk ve kayg?y?, yeme

eylemini kaybetme korkusunu ifade eder.

?ekil Kayg?s? (Shape Concern): Vücut ?ekli ve boyutundan duyulan a??r? ho?nutsuzluk ve bununla ilgili yo?un me?guliyet, ?eklin benlik sayg?s? üzerindeki kontrolünü yans?t?r.

A??rl?k Kayg?s? (Weight Concern): Kilo alma korkusu ve a??rl?k kontrolüne yönelik a??r? çabalar, kiloyu sürekli takip etme ve tart?lma me?guliyetini içerir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe ergen popülasyonundaki geçerlik çal??malar?, yap?sal geçerlik ve ay?rt edici geçerlik üzerine odaklanm??t?r. Yücel ve arkada?lar? (2011) taraf?ndan yürütölen adaptasyon çal??mas?, ölçe?in yeme bozuklu?u olan bireyleri sa?l?kl? kontrollere göre ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt etti?ini göstererek klinik kullan?ma uygunlu?unu kan?tlam??t?r.

Yap? Geçerli?i aç?s?ndan, ölçe?in orijinal dört faktörlü yap?s?n?n (K?s?tlama, Yeme Kayg?s?, ?ekil Kayg?s? ve A??rl?k Kayg?s?) Türkçe versiyonunda da korundu?u veya güçlü bir genel psikopatoloji faktörünün varl??? incelenmi?tir. Bu çal??malar, YEB?Ö'nün yeme bozuklu?u psikopatolojisinin temel bile?enlerini etkili bir ?ekilde ölçtü?ünü destekleyen sonuçlar sunmu?tur. Elde edilen faktör yükleri, maddelerin ilgili alt boyutlarla yüksek korelasyon gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Güvenirlik

Yeme Bozuklu?u ?nceleme Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, ölçe?in hem alt boyutlar? hem de genel skorlar? için yüksek düzeyde iç tutarlıl?k sergiledi?ini göstermektedir. Adaptasyon çal??mas?nda bildirilen Cronbach Alfa katsay?lar?, ölçe?in maddelerinin yeme bozuklu?u yap?s?n? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?üne i?aret etmektedir.

Ek olarak, ölçe?in zaman içindeki stabilitesini de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i incelenmi?tir. Bu analizler, ergen örnekleminde uygulanan YEB?Ö'nün, k?sa bir zaman aral??? içinde uyguland???nda kararlı ve güvenilir sonuçlar verdi?ini ortaya koymu?tur. Bu durum, ölçe?in klinik takip ve uzunlamas?na ara?t?rma amaçlı kullan?ma uygun oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek amac?yla yap?lan Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizleri (DFA/AFA), genellikle orijinal ?ngilizce versiyonunda oldu?u gibi dört faktörlü bir yap?y? desteklemi?tir. Bu faktörler, teorik olarak yeme bozukluklar?n?n dört temel boyutuna kar??l?k gelmektedir. Analizler, ölçe?in Türkçe versiyonunun da bu dört faktörlü yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini ve yeterli düzeyde uyum iyili?i gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Yücel et al., 2011), faktör analizi sonuçlar?, ergen örnekleminde

ölçe?in kültürel ba?lama uygun, psikometrik aç?dan sa?lam bir yap? sergiledi?ini ve klinik olarak anlaml? alt boyutlar? ba?ar?yla ayr??t?rdi?ini do?rulama??t?r. Bu analizler, YEB?Ö'nün yap?sal geçerlili?inin kritik bir bile?enidir ve ölçe?in klinik de?erlendirmede kullan?labilirli?ini art?rmaktad?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation) ve Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Genellikle 0 "Hiçbir zaman" ile 6 "Her zaman/Günde birkaç kez" aras?nda de?i?en 7 basamaklı? puanlama sistemi kullan?lı?r. Puanlama, alt boyutlar ve genel skor üzerinden yap?lı?r.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Klinik ve klinik olmayan popülasyonlar.

Age Group: Ergenler ve Yeti?kinler (Türkçe adaptasyon ergenler üzerinde yap?lm??t?r).

Population Details: Ölçek, yeme bozuklu?u semptomlar? gösteren veya risk alt?nda olan ergen bireylerin de?erlendirilmesi için uygundur.

Test Methodology: Bireyin son dört haftalık (28 günlük) süreçteki yeme, a??rlık ve ?ekil ile ilgili tutum ve davran??lar?n? de?erlendiren maddelerden olu?ur. Cevaplar, bu zaman dilimi içerisindeki en yüksek ?iddeti yans?tmalı?d?r.

Anahtar Kelimeler

K?s?tlama, ?ekil Kayg?s?, A??rlık Kayg?s?, Öz Bildirim, EDE-Q Türk Versiyonu, Ergen Psikolojisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: basakyucel@gmail.com

Correspondence Address: Bilgi Mevcut De?il (Sorumlu yazar?n 2011 makalesindeki kurumsal adresi referans al?nmal?d?r.)

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Yeme Bozuklu?u ?nceleme Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun yay?nlanma y?li? **2011**'dir. Ölçe?in akademik veya klinik amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar Ba?ak Yücel ile ileti?ime geçilmesi

önerilmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na buradan ula??labilir: [eating-disorder-examination-questionnaire-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yücel, B., Polat, A., ?kiz, T., Dü?gör-Pirim B., Yavuz, A. E., & Sertel Berk, Ö. (2011). The Turkish version of the Eating Disorder Examination Questionnaire: reliability and validity in adolescents. *European Eating Disorders Review*, 19(6), 509-511. doi: 10.1002/erv.1104

Yeme Bozuklu?u ?nceleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme bilgileri için lütfen referans makaleye (Yücel et al., 2011) veya sorumlu yazar Ba?ak Yücel'e ba?vurunuz.